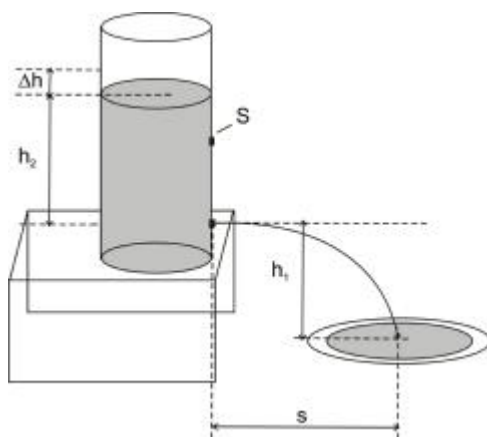

Laboratorní práce

Určení rychlosti vytékající kapaliny otvorem v nádobě

Co je třeba znát

K měření rychlosti vytékající kapaliny použijeme experiment sestavený podle obrázku:

Částice vody, které otvorem opouštějí nádobu, opisují trajektorii vodorovného vrhu. Vodorovný vrh je složen z pohybu rovnoměrného přímočarého ve směru horizontálním a z volného pádu ve směru vertikálním.

Pro souřadnice tělesa v čase t platí:

$$x = vt \quad (\text{a})$$

$$y = h - \frac{1}{2}gt^2 \quad (\text{b})$$

Vztah pro výpočet rychlosti odvodíme ze vztahu (a), jehož maximální vzdálenost představuje délku vrhu:

$$v = \quad (\text{c})$$

V této maximální vzdálenosti je pak souřadnice y nulová a tudíž ze vztahu (b) určíme dobu pohybu tělesa:

$$t = \quad (\text{d})$$

Dosad'te do vztahu (c) vztah (d) a upravte:

$$v =$$

(e)

Pozn.

Úlohu můžete rovněž řešit pomocí zákona zachování mechanické energie, pak z obrázku platí:

$mgh_2 = \frac{mv^2}{2}$. Pro rychlost tedy platí vztah:

$$v =$$

Jinou možností je pak využití rovnice kontinuity: $S_1v_1 = S_2v_2$. Je-li S_1 obsah průřezu otvoru v nádobě a S_2 obsah průřezu láhve, platí pro $v_1 =$

Rychlost v_2 určíte podle vztahu $v_2 = \frac{\Delta h}{\Delta t}$. Kde $\Delta h = h_2 - h_1$. Dosad'te a vyjádřete vztah pro výpočet v_1 .

$$v_1 =$$

Úkol:

Určete jak velkou rychlostí vytéká voda otvorem v nádobě

Pomůcky:

souprava při výtok kapaliny otvorem (od firmy Ariane-Schola), stopky, délkové měřidlo, miska

(www.ariane-schola.cz)

horní otvor v nádobě

$h_1 =$

graf:

č. m.	$\frac{x}{\text{mm}}$	$\frac{h_2}{\text{mm}}$	$\frac{v}{\text{m} \cdot \text{s}^{-1}}$

Závěr:

Doplňující úkoly:

- Sestavte experiment dle obrázku a určete rychlost kapaliny vytékající otvorem na základě zákona zachování mechanické energie. Navrhněte sami postup měření a měření proved'te.
- Sestavte experiment dle obrázku a určete rychlost kapaliny vytékající otvorem na základě stavové rovnice. Navrhněte sami postup měření a měření proved'te.